

Comparative analysis of higher education systems in the Bologna signatory and Uzbekistan

Болонья жараёни мамлакатлари ва
Ўзбекистон олий таълим тизими
қийёсий таҳлили

*РИХСИЕВА ГУЛЧЕҲРА ШАВКАТОВНА,
ТДШИ ПРОРЕКТОРИ, ОЛИЙ ТАЪЛИМ ИСЛОҲОТЛАРИ БЎЙИЧА ЭКСПЕРТ*

МУҲИМ МУШТАРАК ЖИҲАТЛАР

- интеграция
- таълимнинг уч босқичли тизими
- докторантура бўйича янги тизим
- таълим, фан ва ишлаб чиқариш интеграцияси
- ҳамкорликни кенгайтиришни рағбатлантириш
- ҳамкорликдаги илмий лойиҳаларни қўллаб-қувватлаш
- таълим сифатига эътибор қаратиш
- битирувчиларни иш билан таъминлаш, кадрлар истеъмолчилари билан алоқа
- ОТМлар рейтинги тизимининг мавжудлиги ва б.

ЎЗАРО ФАРҚЛИ ЖИҲАТЛАР

- Давлатлар аро ягона таълим муҳити/майдони
- Баҳолаш тизимидаги фарқлар: кредитлар ва рейтинг баллари
- ECTS – кредитлар трансфери тизими, яъни баҳоларни тан олиш
- Таълимнинг халқаролашуви
- Мобилликнинг эркинлик даражаси
- Ҳамкорлик дастурлари
- Қўшма дипломлар берилиши
- Даража ва дипломларнинг тан олиниши
- Аккредитация ва агентликлар
- Бошқарув автономияси ва демократлашуви

Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегияси ҳақида»ги Фармони

- 2017 йил 20 апрелда Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги 2909-сонли Қарори**
- Олий таълим тизимини 2017-2021 йилларга мўлжалланган комплекс ривожлантириш Дастури**

ЭНГ МУҲИМ ВАЗИФАЛАР

- кадрлар тайёрлаш мазмунини тубдан қайта кўриш;
- ҳар бир олий таълим муассасаси жаҳоннинг етакчи илмий-таълим муассасалари билан яқин ҳамкорлик алоқалари ўрнатиш;
- ўқув жараёнига халқаро таълим стандартларига асосланган илғор педагогик технологиялар, ўқув дастурлари ва ўқув-услубий материалларини кенг жорий қилиш;
- малака ошириш курсларига хорижий ҳамкор таълим муассасаларидан юқори малакали ўқитувчилар ва олимларни фаол жалб қилиш;
- уларнинг базасида тизимли асосда республика ОТМлари магистрант, ёш ўқитувчи ва илмий ходимларининг стажировка ўташларини ҳамда профессор-ўқитувчиларни қайта тайёрлаш ва малакасини оширишни ташкил қилиш ва шу кабилар.

Ҳар бир ОТМнинг вазифалари

хориждаги етакчи турдош илмий-таълим муассасалари билан истиқболли ҳамкорлик алоқалари

ўқув жараёнига халқаро таълим стандартларига асосланган энг замонавий педагогик технологиялар, таълим дастурлари ва ўқув-методик материалларни кенг жорий этиш

илмий-педагогик фаолиятга юқори малакали чет эл ўқитувчилари ва олимларини жалб этиш

Олий маълумотли кадрларни тайёрлашнинг мақсадли мезонларини шакллантириш

ихтисослик йўналишлари ва мутахассисликларни ҳудудлар ва соҳалар бўйича жорий этилаётган дастурларнинг талаб ва эҳтиёжлари, иқтисодиёт тармоқлари ва ҳудудларни комплекс тараққий эттириш истиқболларини инобатга олган ҳолда оптималлаштириш

Янги авлод ўқув қўлланмаларини яратиш ва олий таълим тизимига кенг татбиқ этиш, замонавий ўқув-методик ва илмий адабиётлар билан таъминлаш

битирувчиларни PhD дастури ва хорижий магистратура дастурлари асосида ўқитиш

академик илм-фан билан интеграциясини кучайтириш

иқтидорли талаба-ёшларни илмий фаолият билан шуғулланишга жалб этиш

Дастурга асосан:

Ҳар йили 350 нафардан ортиқ хорижлик юқори малакали педагог ва олимларнинг мамлакатимиз олий ўқув юртларига ўқув жараёнига жалб этилиши кўзда тутилмоқда.

МУҲИМ!!!

ИНФРАСТРУКТУРА

**ЗАМОНАВИЙ ИЛМИЙ
ВА ЎҚУВ
ЛАБОРАТОРИЯЛАРИ**

**таълим ресурслари,
илмий адабиётлар ва
маълумотлар базаси
бўйича электрон
каталогларга кириш
имкониятини
кенгайтириш**

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузурида Таълим сифатини назорат қилиш давлат инспекцияси ташкил этилди. Вазифалар:

- таълим тизимида ўқув-тарбия жараёнлари, профессор-ўқитувчилар таркиби, кадрлар тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш **сифатини назорат қилиш** бўйича давлат сиёсатини амалга ошириш;
- идоравий мансублиги ва мулкчилик шаклидан қатъи назар, таълим муассасаларини **аттестация ва давлат аккредитацияси**дан ўтказиш;
- Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси уч ой муддатда Таълим сифатини назорат қилиш бўйича давлат инспекцияси фаолиятини ташкил қилиш бўйича Ҳукумат қарорини қабул қилиш белгиланди.

**БОЛОНЬЯ ЖАРАЁНИДА ОЛИЙ
ТАЪЛИМНИНГ ЭНГ МУҲИМ
ЖИҲАТЛАРИ**

INTERNATIONALISATION
ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗАЦИЯ

CREDIT MOBILITY
МОБИЛЛИК

ECTS
ЕКТТ

JOINT PROGRAMMES
ҚЎШИМА
ДАСТУРЛАР

QUALITY
QA/QM
СИФАТ

- **JOINT PROGRAMMES – ҚЎШМА ДАСТУРЛАР – интернационализация, таълимнинг халқаролашувида муҳим омил**
- **CREDIT MOBILITY – КРЕДИТ МОБИЛЛИК - университетлар халқаролашув стратегиясининг муҳим қисми**
- **ECTS – ЕКТТ – таълим шароитларини яратиш ва натижаларини Европа олий таълим майдонида жорий этишга қаратилган тизим**

**QUALITY MOBILITY/
сифатли мобиллик**

**QUALITY ASSURANCE
/сифат кафолати**

**PRESTIGE OF HEI /
HIGH RANKING/
ОТМ рейтинги**

ҚЎШМА ДАСТУРЛАР – нима учун керак?

- Таълим ва тадқиқот учун сифатни кўтариш учун
- Илмий даражага эга бўлишда **юқори билим ва компетенцияга** эришиш учун
- Хамкорликни кўллаб-қувватлаш ва рағбатлантириш
- Таълим, фан ва ишлаб чиқариш интеграциясини таъминлаш
- Юқори сифатга эришиш механизмларини яратиш

ҚЎШМА ДАСТУРЛАР - ҲАМКОРЛИК ДАСТУРЛАРИ

- Ўқув дастурлари биргаликда тузилади
- Махсус 2 ёки ундан кўп ОТМлар да жлрий этилади
- Дипломлар турлича бўлиши мумкин: **single** - 1 ОТМдан бериладиган, **double** – 2 ОТМдан, **multiple** - 2 дан ортиқ ОТМдан, **joint** – бир нечта ОТМ дан бериладиган 1 та диплом
- 2 ёки кўп ОТМлар ҳамкорлиги таъминланади, бунда ҳар бир ОТМ ўз талабаларига ўзи масъул.
- Таълим жараёни бир нечта ҳамкор ОТМда амалга оширилади ҳамда даража бўйича диплом мазкур ҳамкор ОТМларда келишувга ва турига кўра расмийлаштирилади.

ШАРТНОМАЛАР АСОСИДАГИ МОБИЛЛИК

INTER-INSTITUTIONAL AGREEMENTS / ОТМлараро ШАРТНОМАЛАР

LEARNING AGREEMENT / ЎҚУВ ШАРТНОМАЛАРИ

талабалар учун:

- Таълим йўналиши ёки мутахассисликни қамраб оладиган ўқиш бўйича мобиллик/ таълимнинг барча компонентларини қамраб олади
- Талабаларнинг тил бўйича билимларини оширишга қаратилади

MOBILITY AGREEMENT / МОБИЛЛИК ШАРТНОМАЛАРИ

ўқитувчилар учун

Бу жараёнга ўтишдаги ЭНГ КАТТА МУАММОЛАР

- ТАЛАБАЛАР ВА ЎҚИТУВЧИЛАРНИНГ ХОРИЖИЙ ТИЛ БИЛИМИ ТАЛАБ ДАРАЖАСИДА ЭМАСЛИГИ
- БИЗ ХАТТО ОЛИЙ ТАЪЛИМДА ҲАМ АСОСАН **БИЛИМ БЕРИБ** КЕЛАМИЗ, ЁШЛАРНИ **БИЛИМ ОЛИШГА** ВА МУСТАҚИЛ ИЗЛАНИШГА, АХБОРОТЛАРНИ ТЎҒРИ ТАҲЛИЛ ҚИЛИШГА ЎРГАТИШ ЗАРУР.
- ФИДОЙИЛИК, МАФКУРАВИЙ ИММУНИТЕТ, ВАТАНПАРВАРЛИК ТУЙҒУСИНИ ЯНАДА КУЧАЙТИРИШ КЕРАК. (акс ҳолда салоҳиятли мутахассислар бошқалар учун ишлайди / “утечка мозгов”)
- ОТМлар ХАЛҚАРО БЎЛИМЛАРИ ХОДИМЛАРИ СОНИНИ ОШИРИШ ВА КОМПЕТЕНЦИЯСИГА ЭЪТИБОР ҚАРАТИШ КЕРАК.

Болонья жараёни иштирокчиларининг тажрибаси асосида тавсиялар

- Мобиллик ОТМлар халқаролашувининг асосий қисмига айланиши зарур.
- Мобилликни таъминлаш учун алоҳида ҳукумат қарори ёки ҳуқуқий-меъёрий ҳужжат ҳамда жараённи бошқариш учун дастурий таъминот ишлаб чиқиш зарур.
- Эразмус+ ИСМ дастури имкониятларидан кенг фойдаланишга эришиш лозим.
- ЕИ тажрибасидан келиб чиқиб кредитлар тизими, ҳисоблаш методикасини яратиш, синовдан ўтказиб кўриш керак;
- Joint programmes – қўшма дастурлар асосида ишлаётган лойиҳалар тажрибасини ўрганиш керак.
- Ўқув дастурларини хориж тажрибаси асосида тузиш ва жорий қилиш керак.
- Life-long learning (умр бўйи, давомли ўқиш)ни ташкил этиш тизимини чуқур ўрганиш лозим.
- ОТМлар рейтинги тизимини рақобатни кучайтиришга таъсир этадиган тарзда қайта ишлаб чиқиш керак.
- Эразмус+ Миллий офиси, ОТЭ миллий командаси ташкил этаётган тадбир, семинар ва мастер-классларда ОТМ вакилларининг кенг иштирокини таъминлаш фойдали бўлади.

ЭЪТИБОРИНГИЗ УЧУН ТАШАККУР !

gulchehra_rihsieva@yahoo.com

тел.: 233-45-21